uytgesonden op date 22 febry 1772

ORDONNANTIE

VAN DE KEYSERINNE DOUAIRIERE ENDE KONINGINNE.

Van den 10 Februarii 1772.

Regulerende de Lichtinge van eene nieuwe Impositie op de Honden binnen de Provintie van Brabant.

ARCHIEF COLLEGIALE O.L.V. KERK AARSCHOT

MARIA-THERESIA, by de gratie Godts, Rooms Keyserinne Douairiere, Coninginne van Duytsland, van Hongarien, van Bohemen, van Dalmatien, van Croatien, van Sclavonien, &c. Aerts-Hertoginne van Oostenryck; Hertoginne van Bourgondien, van Lothryck, van Brabant, van Limbourg, van Luxembourg, van Guelder, van Milanen, van Styrien, van Carinthien, van Carniolen, van Mantua, van Parme ende Plaisance, van Wirtembergh, van Hoogh-ende-Neder Silesien, &c. Princesse van Suabe ende van Transilvanien, Marck-Gravinne des H. Rooms-Ryckx, van Burgau, van Moravien, van Hoogh-ende-Neder-Lusatien; Gravinne van Hapsbourg, van Vlaenderen, van Artois, van Tirol, van Henegauw, van Namen, van Ferrette, van Kybourg, van Gorice ende van Gradisca; Landt-Gravinne van Alsatien, Vrouwe van de Marche van Sclavonien, van Port-Naon, van Salins ende van Mechelen; Hertoginne van Lorreynen ende van Bar, Groote-Hertoginne van Toscanen. De Staeten van Brabant gelast synde ons voor te draegen de beste schickingen om te voorsien aen de oncosten de welcke syn geresen, ende alnogh souden connen rysen door de uytwerckinge van onse Placcaerten uytgegeven binnen dese Provincie om haer te behoeden tegens de verwoestinge der behaelycke sieckte onder het Hoorne-Vee, ons gevraeght hebbende geauthoriseert te worden om ten dien eynde te doen eene lichtinge van tweemael hondert duysent guldens

A

wisselgelt ende te stellen een recht van eenen gulden s'jaers op elcken Hondt die gehouden sal worden binnen Brabant, welck recht soude dienen tot voldoeninge der interesten ende rembourseringhe der voorsz. somme : Wy naer alvorens desen middel te hebben goetgekeurt, ende te hebben gepermiteert de oprechtinge ende lichtinge van dit nieuw recht, ende ingevolge dier te hebben toegestaen aen de selve Staeten onse Brieven van Octroy daer toe dienende, hebben by advies van onsen Raede geordonneert in Brabant, ende ter deliberatie van onsen seer-lieven ende seer-beminden Schoon-Broeder ende Neve, Carel-Alexander, Hertogh van Lorreynen ende van Bar, Grooten Meester van het Duyts Order, onsen Stadthouder, Gouverneur ende Capiteyn Generael der Nederlanden, hebben geordonneert ende gestatueert, ordonneren ende statueren de volgende pointen ende artikelen.

ARTIKEL I.

Dat dit recht heeft inganck genomen met den eersten Januarii 1772. ende dat het selve sal plaetse grypen in de gansche uytgestrecktheyt van het Hertoghdom van Brabant soo binnen de dry Hooftsteden als binnen de clyne Steden gelyck oock op het Plat-landt, ende sal blyven gelicht worden tot dat de sommen voor de welcke het selve is opgestelt, sullen wesen gerembourseert met de interesten.

II.

Daer sal uyt dien hoofde gelicht worden eenen gulden s'jaers op elcken Hondt van wat soorte den selven can syn, geenen uytgenomen, te betaelen door den eygenaer ofte door andere die daer voren sullen moeten verantwoorden, gelyck hier naer sal uytgeleyt worden.

III.

Niemant wie hy sy, t'sy geestelycke, kryghsman ofte anderen, hoedanigh hy soude wesen bevoorecht ofte geprivilegieert en sal daer van vry wesen, selfs niet ter oorsaecke van armoede, onsen wille synde dat de Honden van onse eygen jacht daer aen onderworpen syn.

IV.

Om des te beter te versekeren den ontfanck van dit recht sullen binnen de ses weken naer de publicatie deser gemaeckt worden nauwkeurige Leysten van alle ende iegelycke de huysen ofte wooningen van elcke groote ofte clyne Stadt, Dorp ofte Jurisdictie van Brabant, met de naemen van de principaelste inwoonders van ieder huys

ofte wooninge mitsgaeders van de persoonen, de welcke niet afhanghkelyck synde van de principaele inwoonders, nochtans by hun hebben een quartier ofte logement, welcke Leysten oock sullen moeten inhouden het getal der Honden, de welcke is houdende elcken der voorsz. inwoonders, ofte der persoonen die aldaer quartieren ofte logementen hebben, t'zy sy die houden door hun selven, t'zy sy die houden door hunne kinderen ofte domesticken.

V.

Dese Leysten sullen binnen de dry Hoofsteden gemaeckt worden door Commissarissen te noemen door de respective Magistraeten, de welcke onder hun sullen verdeylen de verscheyde quartieren, soodaenighlyck dat elcken Commissaris vergeselschapt van eenen Officiael ofte Schryver sal opmaecken den Leyst van seker getal van quartieren.

V I.

Binnen de clyne Steden ende Dorpen sullen de selve Leysten gemaeckt worden door de Secretarissen ofte Greffiers, ten overstaen van twee Bedesetters, ofte van Schepenen alwaer geene Bedesetters en syn, te weten in de plaetsen alwaer de Staeten van Brabant geene particuliere bedienders ten dien eynde sullen aengestelt hebben uyt crachte van de autorisatie de welcke wy hun ten dien opsichte toestaen.

V I I.

Binnen de plaetsen gelegen in onsen Woude van Sonien, de welcke onderhoirigh syn aen het Woutrecht, sullen de Leysten gemaeckt worden door den Greffier van het selven ten overstaen van eenen der Rechters aldaer.

V I I I.

Binnen de andere plaetsen de welcke onafhanghkelyck syn van het Rechtsgebiedt der Dorpen, ende immediatelyck onderhoirigh syn, t'zy aen onse Tolcaemers, t'zy aen andere Domaniale Gerechtshoven, sullen de Leysten van gelycken gemaeckt worden door de Secretarissen ofte Greffiers van de voorsz. Tolcaemers ofte Gerichten, ten overstaen van eenen der Erflaeten ofte Schepenen.

I X.

Binnen het Casteel van Antwerpen ende Forten gelegen binnen Brabant, sullen de Leysten gemaeckt worden door de Auditeurs van de respective Onderhoirigheden.

X.

Binnen de dry Hooftsteden sal men in het maecken van

dese Leyſten volgen het order in het welck hun bevinden de huyſen in de Cohieren der XXſte. Penningen : in den verſtaende , dat ingevalle eenige huyſen buyten de ſelve Cohieren ſyn , men de ſelve ſal ſtellen in de Leyſten volgens het order op het welck die in de Cohieren ſouden moeten ſtaen.

X I.

Men ſal in de clyne Steden alwaer de huyſen geplaeſt ſyn in de Rolle der XXſte. Penningen , by quartieren ende by ſtraeten onderhouden t'ſelven order.

X I I.

In de clyne Steden ende op het Plat - landt alwaer men ſoodaenige Rolle niet en heeft , ſal men de huyſen ſtellen in de Leyſten volgens de ſtraeten ofte cantons in de welcke de ſelve gelegen ſyn , ende men ſal aldaer moeten uytdrucken den naem van de ſtraeten ofte cantons.

X I I I.

De Huyſen ſullen aldaer moeten aengeweſen worden met den naem van den gene die de ſelve bewoont , ende ingevalle de ſelve ſyn onbewoont , ofte verhuert in quartieren ſal men de ſelve aenwyſen met de naemen van de Eygenaers.

X I V.

Die de welcke deſe Leyſten ſullen moeten opſtellen , ſullen hun begeven in alle de Huyſen van hunne onderhoirigheyt , om de opneminge te doen van alle de Honden , 't zy door hun ſelven 't zy door hunne Kinderen ofte Domeſtiecken.

X V.

Ten dien eynde ordonneren Wy aen alle onſe Onderdaenen ende Inwoonders van onſen Hertoghdomme van Brabant , van wat ſtaet de ſelve ſyn , ende alwaer 't dat ſy niet onderhoirigh en waeren aen het Rechts-Gebiedt der Magiſtraeten ofte Wethouderen de welcke Wy hebben belaſt met de opſtellinge deſer Leyſten , te verclaeren aen de voorſz. Commiſſariſſen ofte aengeſtelde , het getal der Honden de welcke ſy houden , 't zy door hun ſelven 't zy door hunne Kinderen ofte Domeſtiecken , op verbeurte van vyftigh guldens amende voor elcken Hondt die ſy niet ſullen verclaert hebben , ende dat alle de verſwege Honden ſullen worden gedoodt.

X V I.

Men ſal op de ſelve pene moeten aengeven de Honden

die men houdt 't zy in syne wooninge, 't zy elders alwaer dit Recht geene plaetse en grypt als men daer van wilt gebruyck maecken in dese Provintie 't zy voor de jacht ofte andersints.

X V I I.

Men sal van s'gelycken moeten verclaeren de Honden die men heeft in het huys, ende de welcke toebehooren aen andere, in dien gevalle aenwysende de Eygenaers op de selve pene ende amende hier boven uytgedruckt.

X V I I I.

In dien iemandt verhuert quartieren in het huys, 't welck hy bewoont, sal hy gehouden syn te verclaeren de Honden, de welcke houden de gene die quartieren hebben, altydt op de selve pene.

X I X.

In de Huysen verhuert in quartieren, ende alwaer geenen principaelen huerder en is, sal dese verclaeringe moeten geschieden door elcken huerlinck oock op de pene hier boven vervath.

X X.

Die de welcke sullen gelast syn in clyne Steden ende op 't Plat-lant met de opstellinge van dese Leysten, sullen doen uytcondigen den dagh, op de welcke sy hun sullen begeven in hunne respective quartieren om de verclaeringe te aenveerden, welcke uytcondinge sal moeten geschieden des Sondaghs voor den gemelden dagh, ende in dien den gene die de declaratie moet doen niet t'huys en is, nochte iemant gemachtight van synen t'wegen, alswanneer men sal comen om de selve te ontfangen, sal hy gehouden syn de selve te stellen in geschrifte ende van syne handt geteeckent te behandigen binnen vyfthien daegen aen den gene die den Leyste sal opstellen, op pene van vyftigh guldens amende, ende dat boven dien de Honden de welcke hy soude houden, sullen worden gedoodt.

X X I.

De Leysten opgemaeckt synde, sullen die der Magistraeten van onse dry Hooft-Steden de selve overleveren ter Greffie van onse geseyde Staeten ten langhsten binnen vyfthien daegen naer den overstreyck van den tydt hier boven vervath in den 4. artikel.

X X I I.

Binnen de clyne Steden ende op het Plat-landt sullen de Secretarissen ofte Greffiers, die de Leysten sullen hebben

opgestelt, de selve binnen gelycken termyn toesenden aen de Ontfangers der Impoosten van de Onderhoorigheyt onder de welcke de cleyne Stadt ofte Dorpe gelegen syn, op verbeurte van vyf-en-twintigh guldens amende ende sullen de Ontfangers daer over gratis aen hun geven billet van ontfanck.

XXIII.

Ingevalle die de gene gelast syn met het opmaecken van de Leysten connen overtuyght worden wetens daer uyt gelaeten te hebben eenigen Hondt, sy sullen vervallen voor elcken Hondt, alsoo achtergelaeten in een amende van vyftigh guldens.

XXIV.

Dese Rechten sullen moeten betaelt worden in de dry Hooft-Steden aen de Ontfangers der XX^ste^. Penningen ten waere dat onse gemelde Staeten goetvonden ten dien eynde aen te stellen particuliere Ontfangers.

XXV.

Soo lange de betaelinge sal moeten geschieden op het Comptoir der XX^ste^. Penningen, sal men sulcx moeten doen ten selven tyde als de XX^ste^. Penningen, in den verstaende dat men sal betaelen t'eerste jaer van Recht op de Honden met de XX^ste^. Penningen die betaelt moeten worden ten tyde der Publicatie deser.

XXVI.

In dien onse geseyde Staeten goetvonden aen te stellen in de voorseyde Steden particuliere Ontfangers voor dit Recht, soo sal de betaelinge daer van moeten geschieden binnen het verloop van de toecomende maendt Mey ende voor de volgende jaeren binnen de ses eerste weken van ieder jaer, op pene van paraete executie.

XXVII.

Binnen de cleyne Steden ende op het Plat-landt sullen dese Rechten moeten betaelt worden aen de Ontfangers aengestelt in verscheyde Onderhoorigheden tot de lichtinge der Imposten op het Bier, insgelycx binnen het verloop van de toecomende maendt Mey ende voor de volgende jaeren binnen de ses eerste weken van ieder jaer.

XXVIII.

Die de welcke sulle in gebreck blyven dese Rechten te voldoen binnen den voorgeschreven tydt, sullen daer toe bedwongen worden by wege van executie binnen de Hooft-Steden, op den selven voet gelyck geschieden de

executien tot betaelinge der XX^{ste}. Penningen, ende op het Plat-landt ofte in de cleyn steden door de Boden van de Ontfangers Principael ofte door de Visitateurs ofte geemploieerden der Imposten, de welcke Wy ten dien eynde gemachtigen by desen.

XXIX.

Ieder een sal gehouden syn te betaelen de Rechten voor alle de Honden, de welcke hy sal hebben verclaert, soodaeniglyck dat hy sal moeten betaelen soo voor de Honden de welcke hy houdt door sigh selven, als voor de gene de welcke houden syne Kinderen synde in syn broodt ofte syne Domesticcken.

XXX.

Een ieder sal van gelycken verplicht syn te betaelen voor de Honden de welcke hy houdt in de plaetsen alwaer dit Recht niet en is opgestelt als hy sigh daer van wilt bedienen binnen de Provintie.

XXXI.

Den principaelen huerlinck van een Huys sal gehouden syn te betaelen voor de Honden gehouden wordende door die de welcke by hem quartieren hebben, hy geheel hem daer over te doen vergoeden door de Eygenaers der Honden.

XXXII.

De gene de welcke sullen verclaert hebben Honden die sy by hun hebben maer die aen een ander toebehooren, sullen van gelycken verplicht syn daer van de Rechten te betaelen, sy geheel tot laste der Eygenaers van die Honden.

XXXIII.

Alle de Honden die niet en sullen worden door iemant gereclameert ofte verclaert sullen gedoodt worden.

XXXIV.

Ingevalle die, de welcke geene Honden sullen gehouden ofte verclaert hebben ten tyde van het opmaecken der eerste Leysten in het verloop van den jaere 1772, Honden comen te houden, sullen sy daer van de verclaeringe moeten doen binnen de dry weken naer dat sy die by hun ofte onder hunne macht sullen hebben, op pene van vyftigh guldens amende voor elcken verswegen Hondt, ende dat boven dien de Honden sullen worden gedoodt, gelyck hier boven is gestatueert, ende sal dese verclaeringe in de Hooft-Steden moeten gedaen worden op 't Comptoir der

XXste. Penningen, ende in de cleyne Steden mitsgaeders op het Plat-landt aen de Greffiers ofte Secretarissen die hier boven gelast syn met de opmaeckinge der Leysten.

X X X V.

De selve verclaeringe sal van gelycken moeten geschieden door de gene de welcke verclaert hebbende eenen ofte twee Honden, naermaels een grooter getal sullen houden, oock op de selve pene.

X X X V I.

Soo in den eenen als in den anderen van dese twee gevallen sal men de Rechten moeten betaelen, ten langhsten binnen dry weken naer de verclaeringe, op pene van executie al was het saecken dat het jaer al verre waere geavanceert, ende men sal niet min gehouden syn te voldoen de Rechten van het tweede jaer binnen de ses eerste weken van het volgende jaer.

X X X V I I.

Alle de gene die ingevolge de 17 en 18 artikelen sullen moeten verclaeren de Honden aen andere toebehoorende ende voor de selve betaelen, sullen van gelycken gehouden syn te verclaeren de soorten van Honden die souden syn in den cas van de 34 en 35 artikelen, ende sullen daer over van gelycken de Rechten moeten voldoen.

X X X V I I I.

De dispositien begrepen in de voorgaende vier artikelen sullen oock plaetse grypen voor alle volgende jaeren, soo lanck de licgtinge van dit Recht sal dueren.

X X X I X.

De jonge Honden en sullen niet moeten verclaert worden, ende en sullen aen dese Rechten niet onderworpen syn ten zy wanneer die sullen dry maenden oudt syn.

X L.

De gene de welcke hun sullen willen ontmaecken van Honden die sy sullen verclaert hebben, om geene meer te houden in het selven jaer, ofte om te houden een minder getal, sullen verplicht syn sulcx in geschrifte aen te geven op het Comptoir ofte Greffien hier boven vermelt in den 34 artikel voor den eersten December van het jaer in het welcke sy hun daer van sullen willen ontmaecken, op pene van gehouden te syn van te continueren de betaelinge van het Recht voor het jaer 't welck sal volgen.

X L I.

De Secretarissen ofte Greffiers de welcke sullen int' ver-

loop van het jaer ontfangen hebben verclaeringen ten opsichte van vermeerderinge der Honden hier boven gemeldt men den 34. en 35. artikelen, sullen sorge hebben van de selve over te senden sonder uytstel aen den Ontfanger der Staeten van hun district, houdende nochtans notitie van de veranderingen daer uyt spruytende ten opsichte van den eersten Leyst, den welcken sal syn gemaeckt geweest ingevolge onse tegenwoordige Ordonnantie.

X L I I.

Sy sullen oock sorgh draegen van in den selven Leyst de veranderingen aen te teeckenen de welcke sullen overcomen ten opsichte van de gene de welcke sullen verclaeren van sigh van hunne Honden ontmaeckt te hebben.

X L I I I.

De selve sullen voor het eynde van ieder jaer maecken eenen Leyste van alle de gene de welcke sullen moeten betaelen de Rechten voor het volgende jaer, ingevolge den eersten Leyst, ende van de successive veranderingen de welcke aen hun sullen syn verclaert, ende sullen op het eynde van iederen Leyste byvoegen eene notitie van die de welcke sullen verclaert hebben hun ontmaeckt te hebben van hunne Honden, daer by voegende die verclaeringen.

X L I V.

Sy sullen die Leysten by hun geteeckent oversenden voor den eersteu Januarii van het volgende jaer aen den Ontfanger van de Staeten van hunne onderhoirigheyt, op verbeurte van eene boete van vyf-en-twintigh guldens voor elcken Leyst die sy sullen hebben veronachtsaemt.

X L V.

De Ontfangers van dit Recht sullen mogen, alswanneer sy sulcx sullen goetvinden, ondersoeck doen op alle de Honden die welcke bevonden worden in hunne respective Departementen, even eens gelyck sy sulcx syn doende nopende de specien onderworpen aen de imposten ende de boeten de welcke ter dier oorsaecke sullen vallen, sullen verdeylt worden, gelyck die gene waer inne vervallen die de welcke leurren ofte frauderen de imposten, ende in cas van moeylyckheyt de proceduren de welcke daer uyt sullen spruyten, sullen vervolght ende geoordeelt worden gelyck de gene raeckende het leurren ofte frauderen der imposten.

X L V I.

Wy nemen onder onse besondere beschterminge ende sau-

vegarde de persoonen aengestelt tot uytwerckinge van het tegenwoordigh Reglement, bevelende aen alle Officieren, Justicieren ende andere des aensocht synde, hun te geven alle hulpe ende bystandt; verbiedende aen alle persoonen van wat staet sy syn, hun te beschimpen t'zy met woorden ofte met wercken, ofte hun te beletten in het verrichten van hunne bedieninge op de verbeurte van twee hondert guldens amende, boven de pene arbitrair volgens gelegentheyt van saeck.

XLVII.

Dit Recht sal in ende over alles hebben het Privilegie der penningen de welcke de Staeten lichten.

Ontbieden daer omme ende bevelen aen onse seer lieve ende getrouwe die Cancellier ende Luyden van onsen Raede van Brabant, ende alle andere onse Justicieren, Officieren, ende Onderdaenen die het aengaen sal, dat sy onse tegenwoordighe Ordonnantie onderhouden ende achtervolghen, ende de selve stiptelyck doen onderhouden ende achtervolghen, sonder verdragh, faveur, ofte dissimulatie. WANT ONS ALSOO GELIEFT. Des t'oirconden hebben Wy aen dese tegenwoordighe doen hanghen onsen grooten Segel. Gegeven binnen onse Stadt Brussel den 10 Februarii in't jaer ons Heere 1772, ende van onse Rycken het twee-en-dertighste. Was geparapheert, CRUMP. v^{t}. leeger stondt; BY DE KEYSERINNE DOUAIRIERE ENDE CONINGINNE in haeren Raede; *Was onderteeckent*, E. DE ROBIANO, ende den grooten Segel van HAERE MAJESTEYT, gedruckt in rooden wassche, daer aen uythanghende aen dobbelen steerte van parckement.

TOT BRUSSEL, UYT DE KONINGLYKE DRUCKERYE.
Men vint-se by A. D'OURS, *Boeckdrucker ende Boeckverkooper in de Pondermerckt*

PRYS DRY STUYVERS.